

Behövs det ett ljusprogram till växande grisar?

För en effektiv och lönsam produktion av växande grisar är det en förutsättning att grisen är en effektiv omvandlare av näringsämnen i fodret till muskler. Denna omvandling mäts i foderförbrukning per kg tillväxt. Tillväxt kan sammanfattas som en ökning av antalet celler vilket sker genom celledelning.

Olika tillväxthormoner bidrar till processen celledelning. Tillväxthormonerna bildas i en del av hjärnan, hypofysen, och sänds via ryggmärgen ut till kroppens alla celler. För att bildningen av tillväxthormoner ska ske behövs det ljus. Ljusvågor från naturligt solljus eller artificiellt ljus ifrån lysrör tränger in i ögat och i ögat bildas signalsubstanser som signalerar vidare till hypofysen att utsöndra tillväxthormon.

Försök med växande grisar (avvanda till slakt) har visat att ett ljusprogram ger en förbättrad hälsa i avvänjningsperioden och aktivare grisar under de ljusa timmarna (Niekamp *et al* 2006). Det finns även ett samband mellan nivåer av stresshormon och antal ljusa timmar i stallet per dygn. Grisarna i försöken var mer aktiva under de ljusa timmarna och åt upp fodret fortare jämfört med grisar som hade färre ljusstimmar.

Grisar gödslar helst på mörka platser i boxen. Därför är det inte att rekommendera att ha starkt ljus över spalt och gödselyta.

Rekommendationer för installation av ljuskällor i grishus är enligt Lantbrukets Brandskyddskommité (2005) 75 lux per box med en effekt hos lysröret av 2,5 – 4,5 W per m².

Utdrag ur svenska djurskyddsföreskrifter:

”Stallet ska ha fönster och belysning

Ett stall för grisar måste ha fönster eller andra insläpp för dagsljus. Undantag finns för stallar som var i bruk före den 1 juli 1989 som inte behöver ha fönster om inte en till- eller ombyggnad som kräver förprovning görs.

Stallet ska ha belysning som inte orsakar dina grisar obehag. Belysningen ska vara fast monterad och göra det lätt för dig att se till dina djur.

Om du har en ligghall för utegångsdjur behöver belysningen i ligghallen inte vara fast monterad om du har bra belysning som är ordnad på något annat sätt.

Fönster, belysning och elektriska ledningar ska vara utförda så att djuren inte riskerar att skada sig”.

Källor:

Niekamp *et al.*, 2007. *Immune responses of piglets to weaning stress: Impact of photoperiod.* J ANIM SCI 85:93-100

Taylor *et al.*, 2005. *Preference of growing pigs for illuminance.* App Ani Beh Sci. 96: 19-31

December 2011

Petra Mattsson